

Pécsi Református Kollégium Gimnáziuma

Helyi Tanterv

2026

Tartalom

3. A gimnázium helyi tanterve	2
3.2. A választott kerettantervek megnevezése	6
3.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	6
3.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása ...	7
3.4.1. A NAT alkalmazása a különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében	7
3.4.2. A vak és gyengénlátó tanulóinkkal kapcsolatos céljaink és feladataink	7
3.5. Mindennapos testnevelés.....	8
3.6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	8
3.6.1. Választható tantárgyak	8
3.6.2. A tantárgyválasztás szabályai.....	9
3.6.3. Csoportbontások.....	9
3.6.4. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	10
3.6.4. Választható foglalkozások.....	11
3.7. A középszintű érettségi vizsgatárgyak témakörei	13
3.8. Téma napok	13
3.9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	13
3.10. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	14
3.11. A tanuló tanulmányi munkájának értékelése, a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	15
3.12. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	17
3.12. Az előrehozott érettségi vizsga esetén a tantárgy további tanulásával kapcsolatos szabályok.....	17
3.13. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek.....	18
3.14. A középiskola hitbeli, erkölcsi nevelési elvei és színterei	18
3.15. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	21
3.15.1. Az iskola egészségnevelési elvei.....	21
3.15.2. Az iskola környezeti nevelési elvei	22
3.16. Közösségi szolgálat	24
3.17. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyag.....	24
3.18. A tanulók jutalmazásának elvei.....	24
3.19. A Pécsi Református Kollégium Gimnáziumának tantárgyi helyi tantervei	26
3.20. Mellékletek.....	27
1. számú melléklet: A középszintű érettségi vizsgatárgyak témakörei	27

3. A gimnázium helyi tanterve

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendeletben foglaltakat a 2020/2021. tanévtől kezdődően felmenő rendszerben alkalmazzuk.

Intézményünk a tantárgyi helyi tanterveket az alábbi kerettantervek alapján készítette el:

- kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára,
- nyelvi előkészítő évfolyam kerettantere,
- MRE 2016. évi I. törvény „A református hittanoktatásról” és a „Magyarországi Református Egyház hit- és erkölcstan kerettantere II. kötet 9-12/13. évfolyam”

Kialakításánál figyelembe vettük a hatályban lévő:

- az 5/2020. (I. 31.) Kormányrendeletben [NAT],
- a 100/1997. (VI.13.) Kormányrendeletben [érettségi vizsgaszabályzat],
- a 40/2002. (V.24.) OM rendeletben [érettségi vizsga részletes követelményei] foglaltakat.

A PRK Gimnáziuma az 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet 1. mellékletében szereplő II.2.1.3. táblázat szerint határozza meg az oktató-nevelő munka kereteit a 2020/2021. tanévtől kezdődően, felmenő rendszerben.

Ajánlás az alapóraszámok tanulási területekhez tartozó tantárgyanként és évfolyamok szerinti arányos tanóraelosztására a 4 évfolyamos gimnáziumok számára [2020]				
Tantárgyak	Heti óraszám évfolyamonként			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4
Matematika	3	3	3	3
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Első élő idegen nyelv	3	3	4	4
Második élő idegen nyelv	3	3	3	3
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
Természettudomány*			2	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek**				1
Mozgókép- és médiaismeret			1	
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Képességfejlesztés				
Kötött célú órakeret***			4	4
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen:	32	32	32	29
Kötelező óraszám	32	32	30	29
Szabadon tervezhető óraszám****	2	2	4	5
Maximális órakeret	34	34	34	34

*azok a tanulók, akik nem tanulnak emelt óraszámú vagy fakultáción természettudományos tárgyat, egy jelenségek vizsgálatán alapuló komplex szemléletmóddal oktatót, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat kell felvennie

** megvalósulhat dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal

*** a kötelező érettségi tárgyakhoz rendelt órakeret, a 11-12. évfolyamon legalább 4-4 tanórát bármely érettségi tantárgy oktatására kell felhasználni (ha a tanuló a 11. évfolyamon természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további két órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie)

**** beépíthetők a tantervbe azok a tantárgyak, amelyek az oktatásért felelős miniszter által közzétett kerettantervvel rendelkeznek

3.1. A képzések óraszámai

Az általános tantervű képzés 9-12. évfolyamainak tantárgyi és heti óraszámai [2022]				
Tantárgyak	Heti óraszám évfolyamonként			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4
Matematika	3	3	3+1*	3+1*
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Első élő idegen nyelv	3+1	3+1	4+1	4+1
Második élő idegen nyelv	3-1	3-1	3-1	3-1
Fizika	2	3		
Kémia	2	1		
Biológia	2	3		
Földrajz	2	1		
Természettudomány**			2-1	+1
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek***				1
Mozgókép- és médiaismeret			1	
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Képességfejlesztés				
Érettségi felkészítő			3*	3*
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen:	32	32	31	30
Kötelező óraszám	32	32	30	29
Szabadon tervezhető óraszám****	2 0	2 0	4 2	5 3
Maximális órakeret	34	34	34	34
Hit- és erkölcsan	2	2	2	2
Egyházi ének	1	-	-	-
Hit- és erkölcsan és egyházi ének tantárgyakkal megnövelt óraszám	35	34	33	32
Szabadon választható érettségi felkészítő	-	-	2	2
Szabadon választható érettségi felkészítővel	-	-	35	34
A 2012-es NAT szerinti óraszámaink	36	36	35	35

* a kötött célú órakeretet (= a 11-12. évfolyamon bármely érettségi tantárgy oktatására felhasznált legalább 4-4 tanóra) a matematika tantárgy óraszámának növelésére, valamint az érettségi felkészítőkre fordítjuk.

** természettudomány (= akik nem tanulnak emelt órászámban vagy fakultáción természettudományos tárgyat, egy jelenségek vizsgálatán alapuló komplex szemléletmóddal oktatott, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat kell felvenniük a 11. és a 12. évfolyamon heti 1-1 tanóra erejéig); ha a tanuló a 11. évfolyamon természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további két órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie.

*** megvalósulhat **dráma és színház**, a vizuális kultúra, az ének-zene valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal.

**** beépíthetők a tantervbe azok a tantárgyak, amelyek az oktatásért felelős miniszter által közzétett kerettantervvel rendelkeznek.

A nyelvi előkészítő évfolyammal induló emelt óraszámú idegen nyelvi képzés 9-12. évfolyamainak tantárgyi és heti óraszámai [2022]					
Tantárgyak	Heti óraszám évfolyamonként				
	NYEK	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	1 ¹	3	4	4	4
Matematika	2 ¹	3	3	3+1*	3+1*
Történelem		2	2	3	3
Állampolgári ismeretek					1
Első élő idegen nyelv	13	3+1	3+1	4+1*	4
Második élő idegen nyelv	5	3+1	3+1	3	3
Fizika		2	3		
Kémia		2	1		
Biológia		2	3		
Földrajz		2	1		
Természettudomány**				2-1	+1
Ének-zene		1	1		
Vizuális kultúra		1	1		
Művészetek***					1
Mozgóképf- és médiaismeret				1	
Digitális kultúra	3+1 ¹	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5	5
Érettségi felkészítő				2*	3*
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Összesen:	31	34	34	31	30
Kötelező óraszám	30	32	32	30	29
Szabadon tervezhető óraszám****	-	-2 0	-2 0	-4 2	-5 3
Maximális órakeret	32	34	34	34	34
Hit- és erkölcsstan	2	2	2	2	2
Egyházi ének	1	-	-	-	-
Hit- és erkölcsstan és egyházi ének tantárgyakkal megnövelt óraszám	34	36	36	33	32
Szabadon választható érettségi felkészítő	-	-	-	2	2
Szabadon választható érettségi felkészítővel	-	-	-	35	34
A 2012-es NAT szerinti óraszámaink	33	37	38	36	35

* a kötött célú órakeretet (= a 11-12. évfolyamon bármely érettségi tantárgy oktatására felhasznált legalább 4-4 tanóra) a matematika tantárgy óraszámának növelésére, valamint az érettségi felkészítőkre fordítjuk.

** természettudomány (= akik nem tanulnak emelt órázámban vagy fakultáción természettudományos tárgyat, egy jelenségek vizsgálatán alapuló komplex szemléletmóddal oktatott, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat kell felvenniük a 11. és a 12. évfolyamon heti 1-1 tanóra erejéig); ha a tanuló a 11. évfolyamon természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további két órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie.

*** megvalósulhat **dráma és színház**, a vizuális kultúra, az ének-zene valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal.

**** beépíthetők a tantervbe azok a tantárgyak, amelyek az oktatásért felelős miniszter által közzétett kerettantervvel rendelkeznek.

¹ A nyelvi előkészítő évfolyamon a képességfejlesztésre heti 4-6 órát kell fordítani. A képességfejlesztés heti 4 óráját a matematika, az idegen nyelvek tanulását támogató nyelvtan és a digitális kultúra kompetenciáinak fejlesztésére fordítjuk. [110/2012 Korm. rend. (NAT) 8. § (7)]

A gimnáziumi képzésformák óraterveinek elkészítésekor figyelembe vettük a Magyarországi Református Egyház köznevelési törvényében – és a törvény végrehajtásáról szóló zsinati határozatban – foglaltakat:

31. § Református közoktatási intézményben: (1) A Nemzeti alaptanterv, illetve a kerettanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló jogszabályokban megfogalmazott hitoktatás tantárgy a hit- és erkölcstan és az egyházi ének tantárgy keretében valósul meg. Ezen tantárgyak óraszámja nem vehető figyelembe a tanuló kötelező és választható óraszámának napi és heti összegzésekor. (3) Az egyházi ének tantárgy iskolatípusonként legalább két évig (négyévfolyamos középiskola esetén legalább egy évig) rendes tantárgyként, tanrendbe iktatottan heti 1 órában kötelező, más órával nem helyettesíthető és nem vonható össze.

MRE 1995. évi I. tv. 31. § (1), (3)

A Magyarországi Református Egyház Zs-96/2006. számú Zsinati Határozat végrehajtási utasításának 2. paragrafusa az alábbiakat rendeli el az egyházi ének tantárgy bevezetésének végrehajtásáról:

(2) A négy évfolyamos középiskola a 9. évfolyamon vezeti be az egyházi ének tantárgyat.

(3) A nyelvi előkészítő évfolyamot szervező középiskolák legalább egy évfolyamon vezetik be az egyházi ének tantárgyat (Az előkészítő és/vagy a 9. évfolyamon.)

3.2. A választott kerettantervek megnevezése

A fel nem sorolt tantárgyakból egyetlen kerettanterv létezik, ezért ezeket külön nem tüntetjük föl táblázatunkban. A több kerettantervi alternatívát kínáló tantárgyak tantervei közül az alábbiakat választjuk:

Tantárgy megnevezése	Változat
természettudomány	az ember és környezete / biológia / fizika / kémia / földrajz modulokat a tantárgy oktatásával megbízott pedagógus szakképesítéséhez igazítottan választjuk ki
művészetek	dráma és színház

3.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Egy-egy tantárgy tanításához – felmenő rendszerben – lehetőség szerint ugyanazt a tankönyvcsaládot használjuk. Szem előtt tartjuk, hogy jól tanítható és tanulható, tanulásra ösztönző és esztétikus legyen. Törekszünk arra, hogy intézményünk szellemiségének, céljainak leginkább megfelelő tankönyveket válasszunk.

Valamennyi tankönyv és taneszköz kiválasztása a szakmai munkaközösségekben kialakított konszenzus alapján történik. A tankönyvfelelős a jogszabályokban meghatározott határidőig készíti el a tankönyvrendelést.

A vak és gyengénlátó tanulóink integrált oktatásához a jogszabályban meghatározott taneszköz-igényt a FPSZ Látásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondo­zó Tagintézménye ajánlásainak figyelembe vételével tudjuk biztosítani.

3.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részleteit a nevelési program, valamint a tantárgyi helyi tantervek tartalmazzák. Iskolai és iskolán kívüli programjaink szervezésével is arra törekszünk, hogy eleget tegyünk mind a keresztyén nevelésből fakadó, mind a nemzeti alaptantervben rögzített feladatainknak.

3.4.1. A NAT alkalmazása a különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében

A nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhatnak, a tanulók egyéni fejlődésének függvényében.

A kerettantervi ajánlások esetükben is érvényesek, de igazodnak a tanulók egyéni adottságaihoz, és a tanítási-tanulási folyamat zömében speciális pedagógiai módszerekkel és eszközökkel támogatott.

Az SNI tanulókkal kapcsolatos pedagógiai munkát intézményünkben tiflopedagógus, gyógypedagógus, iskolapszichológus és intézményi lelkipásztor segíti.

3.4.2. A vak és gyengénlátó tanulóinkkal kapcsolatos céljaink és feladataink

A Pécsi Református Kollégium Gimnáziuma 2010-től fogad, oktat és juttat el a sikeres érettségiig látássérült tanulókat.

A vak tanuló alaposabb megismerése és hatékony megsegítése érdekében a nevelőtestület érintett tagjai részére támogatjuk az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény által indított tanfolyamokon, továbbképzéseken való részvételt.

- a) Egyenlő esélyeket teremtünk a tanulásban, lehetőséget nyújtva a továbbtanuláshoz, az életben való boldoguláshoz. A feladataink a vakok számára elérhető korszerű tanulási, információ-felhasználási módszerek megismertetésével bővülnek.
- b) A pályaorientáció és pályaválasztási tevékenység az oktató-nevelő munka szerves része. Felkészítjük a tanulókat a fogyatékoságuknak, képességüknek megfelelő pályák kiválasztására, a majdani munkában való helytállásra.
- c) A nevelő-oktató munka során mindvégig szem előtt tartjuk a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztését, a vakság és következményei okozta hátrányok csökkentését sajátos eszközök, módszerek segítségével.
- d) Külön feladatot jelent a vak tanuló látó közösségbe való beilleszkedésének segítése, az elszigeteltség megelőzése, illetve fokozatos feloldása, a tanuló közösségbeli helyzetének meghatározása, a partnerség érvényesülésének támogatása.

3.5. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg:

Legfeljebb heti két testnevelés órán való részvétel alól az a tanuló kérheti mentesítését, aki igazolt sportolói jogviszonyban áll, versenyengedéllyel rendelkezik, edzéslátogatásait igazolni tudja, továbbá a testnevelésóráját közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.

3.6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

3.6.1. Választható tantárgyak

A 11. és 12. évfolyamon a középszintű érettségire felkészítő tantárgyak (három) azok lesznek, amelyeket a mindenkor tizedikes tanulók többsége választ.

A választási lehetőségeket az alábbi táblázat tartalmazza:

középszintű érettségire való felkészítés	emelt szintű érettségire való felkészítés	
- földrajz - kémia - digitális kultúra - testnevelés	- magyar nyelv és irodalom - idegen nyelvek - matematika - történelem	- biológia - fizika

Dákjaink a 11-12. évfolyamon, emelt szintű oktatás keretében tanulhatják a magyar nyelv és irodalom, a matematika, a történelem és az első idegen nyelv tantárgyakat.

Emelt szintű érettségi vizsgára készít föl iskolánkban:

- a magyar nyelv és irodalom,
- a történelem,
- a matematika emelt szintű képzésének helyi tanterve,
- az emelt óraszámú idegen nyelvi képzés első és második idegen nyelvi helyi tanterve,
- a fizika, biológia emelt szintű érettségi felkészítőjének helyi tanterve.

Középszintű érettségi vizsgára készít föl iskolánkban:

- a földrajz és a kémia tantárgyak középszintű érettségi felkészítőinek helyi tantervei, továbbá minden egyéb, a helyi tantervekben legalább két évig összesen legalább 138 órában [100/1997. (VI.13.) Korm.rend. 6.§ (4)] kötelezően tanított tantárgy, azaz:
 - a magyar nyelv és irodalom,
 - történelem,
 - matematika,
 - idegen nyelvek,
 - fizika,
 - biológia,
 - hit- és erkölcstan,
 - digitális kultúra,
 - testnevelés.

Az érettségire való felkészítés óraszámait képzéstípusonként és évfolyamonként az alábbi táblázat foglalja össze:

Tantárgyak	Képzési formák	Heti óraszám évfolyamonként az érettségire való felkészítés tükrében					Az érettségi felkészítés szintje
		NYEK	9.	10.	11.	12.	
Magyar nyelv és irodalom	valamennyi		3	4	6	6	emelt
			3	4	4	4	közép
Matematika			3	3	6	6	emelt
			3	3	4	4	közép
Történelem			2	2	5	5	emelt
			2	2	3	3	közép
Első élő idegen nyelv	idegen nyelvi	13	4	4	7	-	emelt
	általános		4	4	7	7	
Második élő idegen nyelv	idegen nyelvi	5	4	4	5	5	-
	általános		2	2	2	2	
Fizika	valamennyi		2	3	3	3	emelt
Kémia			2	1	2	2	közép
Biológia			2	3	3	3	emelt
Földrajz			2	1	2	-	közép
Digitális kultúra	idegen nyelvi	4	2	1	4	2	közép / emelt
	általános		2	1	4	2	közép / emelt
Testnevelés	-	5	5	5	5	7	közép

Nem készítik föl a tanulót az érettségi vizsgára: a vizuális kultúra, az ének-zene, a természettudomány, a dráma és színház, valamint a mozgókép- és médiaismeret tantárgyak tantervei. **Az igazgató a tanulói igényeket mérlegelve dönthet olyan érettségi felkészítők indításáról is, melyek nem szerepelnek a fenti táblázatban.**

3.6.2. A tantárgyválasztás szabályai

Tanulóink a 11-12. évfolyamon szabadon választhatnak az iskola által felkínált (a 3.6.1. pontban részletezett) érettségi felkészítő foglalkozások közül.

Az érettségi felkészítő foglalkozás választása a jogszabályban rögzített határidővel, az iskola által a 3.6.3 pontban meghatározott módon történik.

A választás biztosítja a tanuló számára azt a lehetőséget, hogy a továbbtanuláshoz szükséges tantárgyakból magasabb szintű tudásra tegyen szert.

3.6.3. Csoportbontások

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az alábbi tantárgyakat:

- matematikát minden képzési formában és évfolyamon,
- digitális kultúrát minden képzési formában és évfolyamon,
- az angol első idegen nyelvet minden képzésformában és évfolyamon,
- testnevelést – lehetőség szerint – fiú, lány bontásban,
- a hit- és erkölcstan tantárgyat felekezet szerint (református, katolikus),
- az emelt és középszintű érettségi felkészítőket.

A csoportbontásokat – ha lehetőség nyílik rá – nívócsoportok szerint alakítjuk ki.

3.6.4. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Idegen nyelvek

Intézményünkben haladó idegen nyelvként az angol és a német nyelv választható. A tanulónak az lesz az első idegen nyelvi csoportja, mely nyelvet (magasabb óraszámban) tanulta az általános iskolában.

Diákjaink négy (angol, német, francia és olasz) idegen nyelv közül választhatnak kezdő idegen nyelvet. A csoportkialakításnál figyelembe vesszük a többség döntését.

Mindkét képzési formánk esetében az idegen nyelvi csoportokat az alábbi táblázatban bemutatott módon szervezzük meg:

idegen nyelvi tagozat	1. csoport	2. csoport	3. csoport
1. idegen nyelv	angol	angol	német
2. idegen nyelv	német	olasz/francia	angol

Az iskola élhet a csoportkialakítások módosításának lehetőségével.

Digitális kultúra

A 9.Ny évfolyamon a csoportkialakítás – amennyiben a digitális kultúra tantárgyat mindkét csoportnak ugyanaz a tanár tanítja – az idegen nyelvi csoportokhoz igazítottan történik. A 9-12. évfolyamon az informatikaoktatás a matematika tantárgy nívócsoport szerinti kialakítását követi.

Matematika

A csoportok kialakítása a tanulók képességeinek feltérképezését követően történik.

A fent említett tantárgyak esetében a csoportváltás az igazgatónak benyújtott kérelemmel (a kérelem indoklásával) kezdeményezhető, melynek elbírálását követően az igazgató a tanulót döntéséről írásban tájékoztatja.

Hit- és erkölcsan

A református gimnázium tanulói több keresztyén felekezethez tartoznak. Minden tanuló a szülő nyilatkozata alapján vesz részt a református vagy a római katolikus hittancsoportban (a protestáns felekezetekhez tartozó diákok a református hittant látogatják).

Azok a tanulók, akik felekezeti kötődés nélkül nyernek felvételt gimnáziumunkba kötelesek a református hittant választani.

A szülő (nagykorú tanuló esetén a tanuló) a hittan csoportváltással kapcsolatos kérelmét a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a Fenntartónak címezve a gimnázium igazgatójának. A Fenntartó döntéséről a tanulót az iskola igazgatója értesíti.

Kötelezően választandó és a szabadon választható tantárgyak (érettségi felkészítők)

Tanulóinknak a 11. és 12. évfolyamon kötelező egy érettségi felkészítő foglalkozást választaniuk. Amennyiben a felkészítő foglalkozások sávos elrendezése lehetővé teszi, szabadon választhatnak még egy fakultációt.

A jogszabályban meghatározott kötelezően indítandó csoportokon túl a jelentkezési igények függvényében, az iskola élhet az újabb csoportok indításának lehetőségével.

A kötelezően választandó és a szabadon választható tantárgyak esetében a tanuló és a szülő a választást aláírásukkal is megerősítik. Tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében a többi tantárggyal azonos szabályok vonatkoznak a választott tantárgyra is.

A 11. évfolyamra vonatkozó különös szabályok:

- a tanuló az online kérdőíven megadott listából választja ki a tantárgya(ka)t,
- a tantárgyválasztás egy tanévre szól, a tantárgyak és azok sávos elrendezése a 12. évfolyamon követi az előző tanév mintáját,
- a tantárgymódosítására, -leadásra tanév közben nincs lehetőség,
- amennyiben a tanuló a megadott határidőig nem nyilatkozik választással kapcsolatos szándékairól, a döntés joga az igazgató kezébe kerül.

A 12. évfolyamra vonatkozó különös szabályok:

- a tanuló online kérdőív segítségével nyilatkozik a tantárggyal kapcsolatos terveiről,
- a tantárgymódosítás tervezésekor figyelembe kell vennie a már kialakított sávokat,
- amennyiben a tanuló a megadott határidőig nem nyilatkozik tantárgymódosítással kapcsolatos szándékairól, az előző évi választása marad érvényben.

A tanulók, illetve a szülők az adott tanév szeptember 15-ig, az igazgatóhoz benyújtott írásos kérelemmel módosíthatják a tantárgyválasztással és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntésüket. Az igazgató a kérvényeket szept. 25-ig bírálja el és az osztályfőnök segítségével eljuttatja a tanulóknak, akik kérvényük elbírálásáig kötelesek a korábban választott foglalkozáson részt venni.

Utolsó éves diákjaink az első félév zárásakor – az igazgató engedélyével írásban módosíthatják a tantárgyválasztással és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntésüket. Az igazgató a kérvényeket január 31-ig elbírálja, majd döntéséről tájékoztatja a tanulót, aki kérvénye elbírálásáig köteles a korábban választott foglalkozáso(ko)n részt venni.

3.6.4. Választható foglalkozások

A fejlesztés folyamatának középpontjában tehetségazonosítás, differenciált fejlesztés áll az egyéni különbségek figyelembevételével. Ide tartozik továbbá az ehhez alkalmazkodó és ezt szolgáló stratégiák keresése és alkalmazása is. Ezek alapján intézményünkben a tehetségigéretek normál iskolai keretek között juthatnak speciális, személyre szabott, komplex segítséghez, illetve kapnak támogatást alkotótevékenységük kiteljesedéséhez.

A tehetséggondozás és tehetségfejlesztés része a tehetségműhelyek működtetése: énekkar, különböző szakkörök, sportkörök.

Énekkar

A délutáni programok között fontos szerepet foglal el a heti két alkalommal működő kórus. A református kollégiumok több évszázados énekkari tradícióját követi. Önálló közösség az iskolán belül, mely a debreceni Kántus 18. század óta tartó szervezeti felépítéséhez hasonlóan évente választ elöljárókat a maga köréből. Így a közösségi formálódást nagyban elősegíti a közös munka mellett a diákköztársaság jelleg. A kórus feladata kétirányú. Egyfelől a magyar és az európai kórusköltészet műveit megtanulva és megszólaltatva művészeti tevékenységet folytat, másfelől a gyülekezeti, iskolai alkalmakon egyházi szolgálatot végez.

A megszólaltatott kórusművek túlnyomó része a magyar és európai református kórusirodalom repertoárjából való, így ezen keresztül is erősödik a négy-öt év alatt a kórus munkájában résztvevő diákok nemzeti és vallási identitása. A kiszállások énekes igehirdetési és a nagyobb utazások életre szóló emlékekkel gazdagítják a kórustagokat.

Színjátszó műhely

Jó alkalmat biztosít tanulóinknak a játékra, közösségépítésre, az egyéni és társas kompetenciák fejlesztésére a színház és a dráma eszközeivel. A pécsi telephelyen alapított AMI keretein belül gimnazista tanulóinknak lehetőségük nyílik a színjátszás tanszak foglalkozásaiba bekapcsolódni.

Zeneiskola

Diákjainknak lehetőségük van zeneiskolai tanulmányaikat helyben folytatni, partnerintézményünk, a Kontrasztok AMI képzéseit választva.

Sportköri tevékenységek

A sportkör legfőbb célja, hogy olyan fizikailag egészséges, kitartó, küzdeni tudó fiatalokat neveljünk, akikben kialakul egy olyan fokú, testmozgás iránti természetes igény, mely elegendő ahhoz, hogy felnőtt életük során saját késztetésükre sportolni kezdjenek.

A tanulói igények felmérését követően kristályosodik ki, hogy a kosárlabda, röplabda, labdarúgás, kézilabda, atlétika, frizbi, floorball, korfball sportágak közül melyek indítására kerül sor.

Képzőművészeti foglalkozás

Minden lehetséges formában igyekszünk bevonni a nevelőmunkába a művészetek befogadása és művelése által nyújtott élménybázist, amely a gyermekek és fiatalok értelmi, érzelmi, kreatív és esztétikai kompetenciáinak, tovább szenzomotoros, manuális készségeinek a komplex fejlesztését nyújtja. A pécsi telephelyen alapított AMI keretein belül gimnazista tanulóinknak lehetőségük nyílik képzőművészeti képzésben (festészet, kerámia) részt venni.

Olasz és francia idegen nyelvi szakkör

Az iskola 10 tanuló jelentkezése esetén tehetséggondozó szakkört indít.

Intézményünkben a pedagógusválasztást befolyásoló tényezők a következők:

- pedagóguslétszám,
- szakos ellátottság,
- a felkészítés szintje,
- a tanulók tudásszintje,
- a pedagógus által tartott foglalkozás típusa (pl. sportkör).

3.7. A középszintű érettségi vizsgatárgyak témakörei

A középszintű **szóbeli** érettségi vizsgatárgyak témaköreit az *1. számú melléklet* tartalmazza.

3.8. Téma napok

A nemzeti összetartozás erősítése és tanulóink nemzeti identitásának formálása érdekében a határon túl élő magyarokkal élő kapcsolatot ápolunk. A „Határtalanul! programban” való részvétel esetén a nemzeti összetartozás napján téma napot tartunk.

A csendes napokról a 3.14 fejezet nyújt bővebb tájékoztatást.

3.9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Esélyegyenlőségi célkitűzések intézményünkben

Olyan körülményeket igyekszünk kialakítani, mellyel megvalósul:

- a megkülönböztetés megelőzése,
- az egyenlő bánásmód,
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás.

A fenti célok megvalósítása érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük

- a tanulók (HH, HHH, ill. SNI) eloszlását az egyes iskolai osztályokban,
- a gyógypedagógiai nevelést, oktatást,
- a lemorzsolódás arányát,
- a továbbtanulási mutatókat,
- a kompetencia mérések eredményeit,
- az infrastruktúrát és az ahhoz való hozzáférést,
- a módszertani képzettséget,
- az intézményi és szervezeti együttműködések (egyházak, alapítványok, civil szervezetek).

3.10. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A szaktárgyak szükségleteihez mérten minden közismereti tárgy él az iskolai írásbeli számonkérés lehetőségével. Ez elkerülhetetlen a tanulólétszám és az értékelési, mérési kötelezettség miatt.

Beszámoltatási formák:

- szóbeli felelet, beszámolás,
- tesztek, feladatlapok megoldása,
- dolgozatok, esszék írása,
- írásbeli házi feladatok,
- projekt-munkák, portfóliók, prezentációk,
- az együttműködő tanulás különböző produktumai (csoportosan készített munkák),
- év végi vizsgák.

Röpdolgozat, dolgozat vagy szóbeli feleltetés esetén a pedagógus, egy adott témakörön belül az éppen aktuális vagy azt közvetlenül megelőző leckék anyagát kérheti számon. Ezek időtartama maximum 15-20 perc. Ebben az esetben a tanárnak előzetes bejelentési kötelezettsége nincs.

A témazáró dolgozat egy nagyobb egység, témakör átfogó számonkérése egész órás (vagy két tanórás) időtartamban, és a kérdések eltérő típusai némely tárgy esetében indokoltá teszik a két érdemjeggyel való osztályozást is (pl. irodalomdolgozat irodalom és nyelvi jegye, történelem témazáró dolgozat lexikai tudást mérő és kifejtendő esszé része stb.).

Iskolánk tanulói egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozatot írhatnak. A témazáró dolgozatot a szaktanár köteles legkésőbb egy héttel korábban bejelenteni a tanulóközösségnek. Az írásbeli és a szóbeli számonkérések rendjét a tantárgyi sajátosságokkal együtt a tantárgyi helyi tantervek tartalmazzák.

Iskolánkban elvárás, hogy a pedagógus félévenként az általa tanított tantárgy heti óraszámánál legalább egy érdemjeggyel többet adjon. Ennél a számításnál nem vehetők figyelembe a „normál” típusúnál kisebb súlyozású érdemjegyek.

Érdemjegyek és súlyozásuk	
normál	1
röpdolgozat	1
szóbeli felelet	1
órai munka	1
órai munka (féljegy)	0,5
kisdolgozat (féljegy)	0,5
szorgalmi feladat	1
szorgalmi feladat (féljegy)	0,5
témazáró dolgozat	2
házi feladat (féljegy)	0,5
e-feladat (harmad jegy)	0,3
e-feladat (ötöd jegy)	0,2
vizsgajegy	a tantárgyi helyi tantervben meghatározottak szerint

3.11. A tanuló tanulmányi munkájának értékelése, a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A tanulmányok alatt vizsgák, továbbá a témazáró dolgozatok esetében a tanulót (vizsgázót) alábbiak szerint értékeljük:

85 - 100 %	jeles	(5)
70 - 84 %	jó	(4)
55 - 69 %	közepes	(3)
40 - 54 %	elégséges	(2)
0 - 39 %	elégtelen	(1)

Az idegen nyelvi vizsgákra más szabályok vonatkoznak, lásd a tantárgyi helyi tantervben. Más számonkérési formák esetében a tanár ettől (kismértékben) eltérhet.

A tanuló félévi és év végi osztályzatának megállapításakor hét tizedtől – a kerekítés szabályai szerint – a magasabb osztályzatot kell megadni. Ez alól az elégséges osztályzat képez kivételt, valamint az az eset, amikor a tanuló nem ad számot tudásáról minden nagyobb témarészből.

A tanuló félévi és év végi osztályzatának meghatározásakor öt tized alatti átlag esetén – a kerekítés szabályai szerint – az alacsonyabb osztályzatot kell megállapítani.

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. [Nkt. 54. § (1)]

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. [Nkt. 54. § (5)]

Az osztályfőnök a magatartás és szorgalom osztályzatok előkészítésében javaslattevő jelleggel bevonja az osztályközösséget.

A magatartás és szorgalom minősítésekor figyelembe vesszük, hogy a fegyelmi vétségekért járó büntetési fokozatokat az azonos szintű dicséret a Házirend 3. számú táblázatban jelzett esetekben a tanév során közömbösítik.

A tanulói magatartás minősítésének feltételei

Példás magatartású az a tanuló, aki az alábbi szempontok többségének megfelel (a félkövér betűvel szedett kritériumoknak mindenképpen meg kell felelnie):

- az iskola keresztyén értékrendjét magatartásával, viselkedésével képviseli,
- betartja a házirendet,
- emberi kapcsolataiban őszinte, kulturált fiatalhoz illő hangot használ,
- önfegyelemre törekszik,
- igazolatlan késéseinek száma nem éri el félévenként az 5 alkalmat,
- **a bizonyítványában nincs elégtelen osztályzata,**
- **nincs igazolatlan mulasztása,**
- **iskolai közösségért aktív tevékenységet végez.**

Jó magatartású az a tanuló:

- **akinek nincs osztályfőnöki intőnél magasabb fegyelmi fokozata,**
- igazolatlan késéseinek száma nem éri el félévenként a 10 alkalmat.

Változó magatartású az a tanuló:

- **akinek nincs igazgatói figyelmeztetőnél magasabb fegyelmi fokozata,**
- igazolatlan késéseinek száma nem éri el félévenként a 20 alkalmat.

Rossz magatartású az a tanuló:

- **aki igazgatói intőben vagy annál magasabb fegyelmi határozatban részesült.**

A tanulói szorgalom minősítésének feltételei

A példás szorgalmú tanuló:

- tanulmányi eredménye legalább 4,50 átlagú,
vagy
- képességein túlmutató eredményt ért el.

A jó szorgalmú tanuló:

- tanulmányi átlaga 3,80-4,49 közötti,
vagy
- teljesítménye, kötelességtudata jó,
vagy
- képességein túlmutató eredményt ért el.

A változó szorgalmú tanuló:

- tanulmányi átlaga 3,00-3,79 közötti,
vagy
- elégtelen osztályzatot kapott (ez esetben változónál jobb minősítést nem kaphat).
vagy
- képességeinél jóval gyengébb teljesítményt nyújtott.

A hanyag szorgalmú tanuló:

- tanulmányi átlaga 3,00 alatti,
vagy
- több tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott (ez esetben hanyagnál jobb minősítést nem kaphat),
vagy
- mélyen képességei alatt teljesített.

3.12. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az otthoni írásbeli feladatok kijelölésénél alapvető szempont az arányos terhelésre való törekvés, a szaktanárok önmérséklete és egymásra figyelése. Az írásbeli feladatok kapcsolódjanak az órai elvégzett munkához, az ahhoz kapcsolódó gyakorlati készségek fejlesztését szolgálják. A házi feladatok elkészítése a tanulói köteleességek közé tartozik. Ezek többszöri elmulasztása szankciókat von maga után.

A szóbeli otthoni feladatok kijelölésénél egyrészt a tananyag megértésére, logikai feldolgozására kell helyezni a hangsúlyt, másrészt a nyelvi kommunikáció fejlesztésére az adott téma önálló előadása által. Ezen kívül ún. memoriterek, bizonyos tantárgyakból indokolt feladni (irodalom, nyelvek stb.).

Az intézmény a digitális oktatás keretei között is a fenti elvek szerint jár el.

3.12. Az előrehozott érettségi vizsga esetén a tantárgy további tanulásával kapcsolatos szabályok

Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tesz, az adott tantárgy helyi tantervi követelményeit teljesíti, ezáltal mentesül a tantárgy tanóráinak további látogatása alól.

Az idegen nyelv tanulásával kapcsolatos helyi szabályozás

Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tesz, az adott tantárgy helyi tantervi követelményeit teljesíti, ezáltal mentesül a tantárgy tanóráinak további látogatása alól.

Az idegen nyelv tanulásával kapcsolatos helyi szabályozás

A tanulmányaikat az **általános tantervű képzésben végző diákok** a 2027-2028. tanévtől abban az esetben mentesülnek az **első idegen nyelv** tanóráinak látogatás alól, ha sikeres KER szerinti B2 szintű komplex nyelvvizsgát szereznek, továbbá teljesítik a helyi tantervi követelményeket. Az emelt szintű érettségire való felkészítést, illetve a továbbtanuláshoz szükséges KER szerinti B2 szintű nyelvvizsgára való felkészítést diákjaink számára a 11-12. évfolyamon választható emelt szintű érettségi felkészítő órák keretében biztosítjuk.

A gimnáziumi tanulmányaikat **emelt óraszámú idegen nyelvi képzésben** végző diákok a 2027-2028. tanévtől a 11. évfolyamos tanulmányaik befejezése előtt csak abban az esetben mentesülnek az **első idegen nyelv** tanóráinak látogatása alól, ha megszerzik a KER szerinti C1 szintű komplex nyelvvizsgát igazoló bizonyítványt. A **második idegen nyelv** tanóráinak látogatása alól pedig akkor mentesülhetnek, ha sikeres, minimum 60%-os emelt szintű érettségit tesznek, illetve, ha megszerzik az ezzel egyenértékű KER szerinti B2 szintű komplex nyelvvizsgát igazoló bizonyítványt. A tanulóknak a fenti kritériumok mellett teljesíteniük kell a helyi tantervi követelményeket is.

Ha a gimnáziumi tanulmányaikat **emelt óraszámú idegen nyelvi képzésben** végző diákok az első idegen nyelvükből a 11. évfolyamos tanulmányaik befejezéséig nem tudják megszerezni a KER szerinti B2 szintű komplex nyelvvizsgát vagy nem érnek el minimum 60%-os eredményt

az emelt szintű érettségien, a 12. évfolyamon kötelesek az igazgató által kijelölt emelt szintű érettségi felkészítőn vagy egyéb – a nyelvtudásukat szinten tartó és gyarapító – foglalkozásokon heti két tanórányi időtartamban részt venni.

A magas óraszám biztosításával az a célunk, hogy minél többen ériék el a KER szerinti C1-es nyelvi szintet, melyre a 11-12. évfolyamon választható idegen nyelvi emelt szintű érettségi felkészítő órák keretében biztosítunk felkészülési lehetőséget diákjaink számára.

3.13. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Iskolánkban a tanulók fizikai állapotának mérését szakképzett testnevelő tanárok végzik el a tanév második felében, februártól május végéig a NETFIT motorikus próbarendszer mérési és értékelési útmutatója alapján.

Ez a felmérés több feladatot foglal magába:

1. testmagasság- testsúly mérését, BMI érték számolását,
2. helyből távolugrást,
3. ingafutást,
4. hason fekvésből törzsemelést,
5. hanyatt fekvésből felülést,
6. fekvőtámaszban karhajlítás nyújtást,
7. hajlékonysági tesztet,
8. kézi szorítóerőt.

A felmérés adatait elküldjük országos szintű feldolgozásra, amely konkrét és megbízható információt ad a testnevelés egészségfejlesztő, egészségmegőrző hatásainak tudatos, célirányos fejlesztéséhez.

A tanulók fizikai állapotának rendszeres mérése – az elért teljesítményben történő változások irányának és mértékének nyomon követése – megbízható, objektív adatokat jelent a testnevelés tantárgyból való előmenetel érdemjegyen történő megállapításához.

3.14. A középiskola hitbeli, erkölcsi nevelési elvei és szinterei

A hitbeli, erkölcsi nevelés célja, hogy az idejárom tanulók felnőttként a Bibliát rendszeresen olvasó, imádkozó tagjai legyenek egyházunknak, hívő keresztyén személyiséggé formálódjanak. A Szentírás és a reformátori elvek alapján vállalják tudatosan Krisztus követését, keresztyén örökségünket, értékeinket. Tanulják meg önmagukat újra és újra Isten Igéjének mértéke alá helyezni, döntéseiket, Isten akaratát, vezetését keresve, annak engedelmeskedve hozzák meg. Ezt a célt úgy érhetjük el, ha az egész iskolát meghatározza az evangéliumi keresztyén légkör, aminek alapja az Isten iránti és a másik ember iránti szeretet, a másik megbecsülése, tisztelete. Ennek fontos része az itt dolgozó pedagógusok személyes példamutatása, bizonyágtétele, amellyel tudatosan vagy sok esetben nem is tudatosan nevelik, formálják a diákokat, mintát adva számukra. Ezért a hitbeli nevelés nem csupán a hit- és erkölcsstan órákon történik, hanem része minden tanórának és iskolai eseménynek.

A pedagógusok keresztyén elkötelezettsége természetessé teszi, hogy az evangéliumi lelkiesség a hit- és erkölcsstan tantárgyon kívül alkalmanként más tantárgy óráján is megjelenjen. Például, a keresztyén életből vagy a hit megnyilvánulásaiból (pl. istenes vers, történelmi személyiség imádsága) merített példákon keresztül – a keresztyén kultúra a perifériáról kerüljön vissza a magyar és az európai gyökerű művelődéstörténet középpontjába diákjaink világszemléletében.

Az erkölcsi nevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és az önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelésnek életszerűnek kell lennie. Fel kell készítenie a tanulókat az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítséget kell nyújtania abban, hogy a diákok választ találjanak erkölcsi és életvezetési problémáikra. Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy növendékeink különböző megoldási lehetőségek közül válasszanak. A középiskola feladata a biztos keresztyén erkölcsi alapok megteremtése, a hitből fakadó erkölcsi tudatosság értékeinek és ismereteinek közvetítése.

A keresztyén erkölcsi nevelés részei:

- Isten- és emberszeretet megalapozása,
- önismeretre nevelés, amely elsősorban azt jelenti, hogy az ember felismeri a teremtett világban elfoglalt helyét és ezáltal képessé válik a feladatának betöltését akadályozó erkölcsi hiányosságok kiküszöbölésére,
- a másik ember tiszteletére való nevelés (diák-diák, tanár-diák, gyermek-szülő, tanár-tanár, tanár-szülő, gyerek-felnőtt, felnőtt-felnőtt, kapcsolatokban),
- az etikus viszonyulás és döntés szükségességének felismertetése és elfogadtatása; az ítélőképesség kialakítása, mellyel a diák felismeri, mi a jó és mi a rossz, választ a kettő közül, és ki is áll választása mellett,
- a tudás, a munka, az értékteremtés megbecsülésére való nevelés,
- munkafegyelem kialakítása,
- a demokratikus viselkedés megalapozása,
- a családi, települési, nemzeti közösség és kultúra iránti kötődésen alapuló értékek (azonosságtudat, elkötelezettség, hűség, áldozatkészség) megerősítése,
- a gyülekezeti életben való felelősségteljes részvétel igényének kialakítása,
- közösségi értékek belsővé válásának a gyakorlása (alkalmazkodás, stressztűrés, stresszoldás, konfliktuskezelés, másokért érzett felelősség),
- normatív magatartás (becsületesség, igazságosság, őszinteség, bizalom, erkölcsi tisztaság) kialakítása.

A középiskola hitbeli és erkölcsi nevelési színterei

Reggeli igeolvasás

A tanítást minden nap az első óra elején igeolvasással, az olvasott igeszakasz rövid magyarázatával és imádsággal kezdjük.

Szerdai áhítat

Szerdán, az első órában áhítatot tartunk. Ezeken az alkalmakon a gimnázium lelkesze mellett meghívott lelkipásztorok, volt és jelenlegi diákjaink, tanáraink szolgálnak.

Istentiszteleti alkalmak

- tanévnyitó istentisztelet,
- reformációi istentisztelet, az új tanulók és pedagógusok fogadalomtétele,
- adventi istentisztelet, advent első vasárnapján, a gimnáziumi vegyeskar szolgálatával,

- karácsonyi kibocsátó istentisztelet úrvacsoraosztással,
- húsvéti kibocsátó istentisztelet úrvacsoraosztással,
- áldozócsütörtöki istentisztelet, közösen az általános iskolásokkal,
- pünkösdi kibocsátó istentisztelet úrvacsoraosztással,
- tanévzáró istentisztelet.

Csendesnapok

A pedagógusok és a tanulók számára évi két alkalommal szervezünk csendesnapot. Ezeken az alkalmakon egy-egy témát dolgozunk fel közösen, meghívott előadók, lelkipásztorok segítségével.

Egyéb hitéleti alkalmak

Tanulóink bekapcsolódhatnak a heti rendszerességgel tartott ifjúsági alkalmakba, részt vehetnek „ifis” hétvégén.

Gyülekezetekkel való kapcsolat

- Kiemelt feladatként kezeljük, hogy diákjaink kapcsolata a lakóhelyük szerinti gyülekezeti közösséggel kialakuljon, megerősödjön. Kíváncsún tartjuk, hogy közösségünk tagjai aktívan látogassák gyülekezetük istentiszteleteit.
- A Sztárai program keretében a gimnázium vegyes kara évente több gyülekezetben végez énekszolgálatot a vasárnapi istentiszteleteken.
- Az intézmény lelkipásztora és vallásánarai vállalják, hogy a gimnáziumba járó tanulók konfirmációi felkészítésében segítséget nyújtanak. A konfirmációi vizsga a gyülekezet közösségében vagy az intézmény pünkösdi kibocsátó istentiszteletén történik a gyülekezet képviselőinek meghívásával.

Diakóniai program

A 12. évfolyamos diákok részt vesznek a diakóniai programban a hit- és erkölcstan órák keretében. A program során az elméleti bevezetés alkalmával megismerkednek a diakónia fogalmával, tárgyával, történetével, bibliai hátterével, szolgálati területeivel valamint a gyakorlat színhelyeit biztosító partnerintézményekkel és az ott folyó munkával. Ezután a diákok egy-egy általuk kiválasztott területen végeznek gyakorlatot (idősek otthona, gyermekotthon, fogyatékosok otthona, családok átmeneti otthona, kórház, segélyszervezetek, óvoda). A program célkitűzései:

- előítélet, mint viszonyulás átértékelése,
- pozitív attitűdök kialakítása,
- empátia, tolerancia, együttműködés, elfogadás készségének fejlesztése,
- szociális kompetencia, társas kompetencia fejlesztése,
- diakóniai és szociális szervezetek, intézmények tevékenységének megismerése,
- szociális érzékenység elmélyítése (segítségnyújtás másoknak),
- elköteleződés-, hivatás- és felelősségtudat erősítése,
- lelki elmélyülés,
- közösségépítés,
- problémaérzékenység és problémamegoldási készségének fejlesztése,
- ön- és társasismeret fejlesztés,
- a segítő hivatások iránt fogékony diákok pályaorientációja,
- az önkéntes társadalmi segítségnyújtás gyakorlatába való bevezetés,
- alkalmazkodási készség fejlesztése.

3.15. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

Az iskola egészségnevelési elveiről részletesen tudósít a nevelési program nyolcadik, „Az iskola egészségfejlesztési programja” című fejezete.

3.15.1. Az iskola egészségnevelési elvei

Célok, alapelvek:

Az egészségnevelés célja, hogy a tanulók képesek legyenek objektív módon felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatását, elkerülésük módját. El kell érni, hogy alkalmazzák a tanultakat: tegyenek saját egészségük érdekében.

Tanulóinkban szeretnénk tudatosítani:

- mit szabad és mit kell tenniük lelki és testi egészségük megőrzéséért;
- érzékeljék lelki és testi egészségük sérülékenységét;
- a felelőtlen emberi magatartás, a káros szokások következményeit;
- lássák meg környezetünk egészségkárosító tényezőit, a betegségmegelőzés lehetőségeit;
- a test és a lélek mindennapos „edzésének” fontosságát;
- a felelős magatartás fontosságát.

Feladataink

a fenti célok megvalósítása, valamint:

- biztosítani az egészségmegőrző környezetet,
- megtanítani tanulóinkat arra, hogy szükség esetén merjenek segítséget kérni,
- fejleszteni önértékelésüket;
- megismertetni velük az egészségi állapot szempontjából fontos viselkedésmódokat, szokásokat, valamint az ezeket befolyásoló tényezőket;
- segítséget nyújtani az együttműködési, konfliktuskezelési stratégiák elsajátításához;
- a családi életre nevelés szempontjából bővíteni az alapvető fontosságú szexuális ismereteket, hogy legyenek képesek kulturált párkapcsolatot létesíteni,
- segíteni a pozitív énkép, pozitív önértékelés kialakulását,
- fejleszteni az iskola, az otthon, a pedagógusok és a gyermekek közötti jó kapcsolatokat;
- biztosítani az együttműködést az iskolaorvosi, védőnői szolgálattal.

Az egészségnevelés színterei:

- tanórák (tantárgyakba beépített egészségnevelés, a tantárgyi helyi tanterveknek megfelelően);
- gyógytestnevelés (iskolaorvosi besorolás alapján);
- az iskola orvosi rendelője (rendszeres szűrések, állapotfelmérések, védőoltások, szoros együttműködés a védőnővel);
- stresszkezelő, problémamegoldó, személyiségfejlesztő foglalkozások az iskolapszichológus vezetésével;
- szülői értekezletek;
- iskolapszichológus fogadóórái;

- prevenciós foglalkozások, programok, pályázatok (pl. KIMMTA KÁTÉ, a KIMMTA zsidó Rehabilitációs Intézete, stb.);
- az iskolai büfé (a tanulók egészségmegőrzését segítő élelmiszerek árusítása);
- tematikus programok: egészségnap, sportnap, Házasság Hete;
- osztálykirándulások, sportprogramok (házi bajnokság, sportéjszaka), különböző táboraink (sí-, nyelvi-, kórustábor stb.), túrák;
- mindennapos testnevelés, sportkörök.

3.15.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

Az iskola környezeti nevelési elveiről részletesen tudósít a nevelési program kilencedik, „Az iskola környezeti nevelési programja” című fejezete.

A környezeti nevelés alapelve: a teremtett világnak, mint létező értéknek tisztelete és megőrzése az Úristen parancsa alapján: „Fogta tehát az Úristen az embert, és elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt.” (1Móz 2,15) Isten az emberre bízta az a világot, amit megalkotott. A teremtésvédelem több mint természetvédelem, mert ebben megjelenik a társadalmi és szociális szféra is. Meg kell tanulnunk jól élni a teremtettségünk felelősségével, mert a teremtmények között ránk, emberekre bízta Isten a világot, ezért fokozott figyelmet kell fordítanunk a teremtett világ védelmére.

A környezeti nevelés célja a tanulók ösztönzése saját élő és élettelen környezetük megismerésére, alakítására, védelmére, a környezetet károsító jelenségek felismerésére, az azok elleni tudatos fellépésre.

A felnövekvő nemzedéknek ismerni és becsülni kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Célunk, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartást sajátítsanak el.

Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

A környezeti nevelés olyan összetett személyiség-, magatartás- és attitűdformálás, amely:

- az egyént képessé teszi a másokkal való együttműködésre;
- elősegíti és erősíti az emberek környezettudatos magatartását, életvitelét;
- megismerési, cselekvési és döntési képességeket fejleszt;
- tudatos mérlegelésre nevel, arra, hogy a jelent a lehetséges jövő felől közelítsük;
- komplex és integrált nevelési terület.

Céljaink:

- alakuljon ki a tanulóknak a környezetük iránti felelősség, tanuljanak meg környezetbarát módon élni;
- fedezzék fel a környezeti problémákat, értsék meg azok gazdasági, társadalmi okait;

- legyenek képesek együttműködni, dönteni, cselekedni, válaszokat keresni a problémák megoldása érdekében;
- értsék meg, hogy az ember – mint a természet része – csak úgy boldogulhat, hogy teremtett környezetével harmóniában él;
- legyenek képesek mindennapi életükben a természeti, társadalmi, gazdasági, politikai konfliktusokat megoldani;
- a jövőorientált gondolkodás kialakítása érdekében ismerjék meg az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásait, a környezetet kímélő energiatakarékos üzemmódokat.

Feladataink:

- a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- a környezet megóvásához szükséges képességek és készségek gyakoroltatása, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik (pl. szelektív hulladékgyűjtés);
- tanulóinkat életkoruknak megfelelő szinten megismertetni – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,
 - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival
 - globális környezet- és természetvédelmi problémákkal.

A környezeti nevelés szinterei:

- kötelező tanórai keretben végzett környezeti nevelés (szaktárgyi órák, osztályfőnöki óra), ezeknek részletes elemei az egyes tantárgyi helyi tantervek részét képezik;
- példamutató iskolai környezet: tantermek, folyosók, udvar, anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés;
- pedagógusok, dolgozók példamutatása;
- a Teremtés hete ünneplése;
- iskolán kívüli környezet (múzeum, kirándulások, Pannon Power, Paksi Atomerőmű, Duna-Dráva Nemzeti Park, gyülekezetek, ökögyülekezetek, stb.);
- a külső programokhoz kötött környezetvédelmi előadások, tájékoztatók, gyakorlatok.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési program megvalósítása elsősorban a tantestület elkötelezettségén, a személyes példamutatáson és azon múlik, hogy mennyire sikerül a családokat az általunk képviselt értékek és követelmények mellé állítani.

3.16. Községi szolgálat

A gimnázium 12. évfolyama a hit- és erkölcsstan órák keretében diakóniai programban vesz részt. Ez a program a MRE református hit- és erkölcsstan kerettantervét alapul véve, helyi modulként valósul meg.

A diakóniai munka lehetséges területei:

- szociális otthonok,
- gyermekotthonok,
- fogyatékosok otthona,
- családok átmeneti otthona,
- kórház,
- iskolák,
- óvoda,
- segélyszervezetek,
- alapítványok,
- gyógypedagógiai intézetek.

Az iskolán kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor az iskola és a felek együttműködéséről megállapodást kötnek, amely tartalmazza a megállapodást aláíró felek adatain és vállalt kötelezettségein túl a foglalkoztatás időtartamát, a mentor nevét és feladatkörét.

3.17. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A Pécsen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését a 12. évfolyam történelem óráinak keretében valósítjuk meg. A történelemtanítás során a nemzetiségekkel kapcsolatos tananyagoknál kitérünk a baranyai-pécsi nemzetiségek betelepülésének körülményeire és sorsfordító történelmi eseményeire.

3.18. A tanulók jutalmazásának elvei

Az iskolai jutalmazás formái

dicsérek				
fokozatok	szaktanári dicséret	osztályfőnöki dicséret	igazgatói dicséret	nevelőtestületi dicséret
		a harmadik szaktanári dicséretet követően automatikusan adandó	három osztályfőnöki dicséretet követően automatikusan adandó	három igazgatói dicséretet követően automatikusan adandó

jutalmazandó tevékenységek	1. szaktárgyi, szakköri munkáért, 2. házi verseny 1-3. helyezéseiért, ill. a városi versenyeken való jó szereplésért, 3. megyei sportversenyeken elért 7-10., ill. az országos döntőn elért 10. helyezést követő eredményekért.	1. több szóbeli dicséret után az osztályban végzett kiemelkedő munkáért, 2. városi versenyeken elért dobogós, valamint a megyei versenyeken elért 4-6. helyezésekért, 3. megyei sportversenyeken elért 1-6. helyezésekért, regionális ill. országos sportversenyek elődöntőin és döntőin elért 4-10. helyezésekért, 4. az osztályközösségért végzett kiemelkedő munkáért.	1. megyei versenyek 1-3. helyezéseiért vagy regionális, ill. országos versenyeken elért első tíz helyezéseiért, 2. regionális, ill. országos sportversenyek elődöntőin és döntőin elért 1-3. helyezésekért, 3. az iskolaközösségért végzett kiemelkedő munkáért.	1. kitűnő tanulmányi átlagért, mely példamutató magatartással párosul, 2. kimagasló sporteredményért, 3. több tanulmányi versenyen való eredményes szereplésért, 4. OKTV döntőjébe kerülésért.
	közösség előtti dicséret (az áhítat keretében)			
	a versenyeredmények terén a szaktanárnak mérlegelési lehetősége van			

Könyv- és oklevéljutalmat kapnak tanév végén a jeles eredményt elért tanulók, vagy akik a tanév során valamilyen területen kiemelkedő eredményt értek el, vagy kiemelkedő közösségi munkát végeztek. Jutalmukat a bizonyítványosztáskor, az osztályközösségben vehetik át.

Református Értelmiségért Díjban olyan református felekezethez tartozó, utolsó éves tanuló részesülhet, aki gimnáziumi tanulmányait legalább 4,75 félévi átlagokkal teljesítette példás vagy jó magatartással, az osztályközösségben aktív munkát végzett, hitéletével példát mutatott társainak, valamint bármely területen olyan példaértékű teljesítményt nyújtott, mellyel iskolánk jó hírnevét erősítette. A díj odaítéléséről a nevelőtestület javaslatára a Pécs-Belvárosi Református Egyházközség presbitériuma dönt. A díj átadására a tanévzáró ünnepélyen kerül sor.

Pro Schola Reformata-díj: a tanulmányi téren, művészeti vagy sporttevékenység során, továbbá a közösség szolgálatában, illetőleg az egyház szolgálatában kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulók kaphatják. A díj odaítéléséről a nevelőtestület ajánlása alapján a Pro Schola Reformata Pécs Alapítvány kuratóriuma dönt. A díj átadására a tanévzáró ünnepélyen kerül sor.

Timóteus-díj: két olyan érettségiző tanuló kaphatja, akiknek tanulmányi eredménye 4 éven keresztül 4,7 fölötti átlagú, lelkiességük, hitbeli magatartásuk pedig példamutató. A díjat a nevelőtestület döntése alapján, felekezeti hovatartozástól függetlenül kaphatják tanulóink. A tanulmányaikat kitűnő érettségi bizonyítvánnyal záró tanulók a Timóteus Alapítvány tárgyjutalmában részesülnek.

A fenti dicséretetek, jutalmak odaítélésére az iskola bármely pedagógusa javaslatot tehet.

Hűség-díj: A díjat az a végzős tanuló kaphatja, aki legalább nyolc éven keresztül Intézményünk diákja volt, iskolánk hírnevét öregbítette (tanulmányi, sport, művészeti versenyeken való kimagasló eredményével, közéleti vagy művészeti tevékenységével) és komoly közösségi munkát végzett. A Diákpresbitérium javaslata alapján a nevelőtestület dönt a díj odaítéléséről. A díj átadására a ballagáson kerül sor.

3.19. A Pécsi Református Kollégium Gimnáziumának tantárgyi helyi tantervei

A tantárgyi helyi tantervek megtekinthetők az iskola honlapján:

<http://refipecs.hu/kozepiskola-pecs/dokumentumaink/tantargyi-helyi-tantervek>

3.20. Mellékletek

1. számú melléklet: A középszintű érettségi vizsgatárgyak témakörei

Az érettségi vizsgatárgyak közép-és emelt szintű részletes követelményei megtalálhatók az Oktatási Hivatal honlapján: https://www.oktatas.hu/koznevels/erettsegi/erettsegi_vizsgatargyak

Magyar nyelv és irodalom

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/magy_nyelv_es_irod_2024_e.pdf

Magyar nyelv érettségi témakörei középszinten

1. Kommunikáció

- A nyelv mint kommunikáció
- Pragmatika
- Nyelvi és vizuális kommunikáció
- A kommunikáció működése
- Személyközi kommunikáció
- A tömegkommunikáció

2. A magyar nyelv története

- A nyelv mint történeti képződmény
- A magyar nyelv rokonsága
- Nyelvtörténeti korszakok
- A magyar nyelv szókészletének alakulása

3. Ember és nyelvhasználat

- Ember és nyelv
- Jelek és jelrendszerek
- Nyelvváltozatok
- Nyelv és társadalom
- Nyelv és politika, nyelvművelés

4. A nyelvi rendszer

- A nyelv mint jelrendszer
- Hangtan
- Alaktan és szótan
- A mondat szintagmatikus szerkezete
- Mondattan

5. A szöveg

- A szöveg és a kommunikáció
- A szöveg szóban és írásban
- A szöveg szerkezete és jelentése
- Szövegértelmezés - A szövegértés, szövegfeldolgozás technikája, olvasási típusok és stratégiák.
- Az intertextualitás
- A szövegtípusok

6. A retorika alapjai

- A nyilvános beszéd
- Érvelés, megvitátás, vita

7. Stílus és jelentés

- Szóhasználat és stílus
- A szójelentés
- Stílus eszközök
- Stílusréteg, stílusváltozat

8. Digitális kommunikáció

- A digitális kommunikáció ismérvei
- A digitális kommunikáció társadalmi aspektusai
- Digitális szövegtípusok
- Digitális szemléltetés
- Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában

Irodalom érettségi témakörei középszinten

1. Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők

- Ady Endre
- Arany János
- Babits Mihály
- Herczeg Ferenc
- Jókai Mór
- József Attila
- Kosztolányi Dezső
- Mikszáth Kálmán
- Petőfi Sándor
- Vörösmarty Mihály

2. Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig. Választható szerzők

- Janus Pannonius
- Balassi Bálint
- Zrínyi Miklós
- Mikes Kelemen
- Csokonai Vitéz Mihály
- A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése
- A reformáció világi irodalma
- A barokk irodalma
- Népszerű világi költészet a 17-18. században: a kuruc kor lírája

3. Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából. Választható szerzők

- Berzsenyi Dániel
- Gárdonyi Géza
- Illyés Gyula
- Juhász Gyula
- Karinthy Frigyes
- Kölcsey Ferenc
- Krúdy Gyula
- Márai Sándor
- Móricz Zsigmond
- Nagy László
- Örkény István
- Pilinszky János
- Radnóti Miklós
- Szabó Lőrinc
- Szabó Magda

- Tóth Árpád
- Weöres Sándor

4. Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból

- Áprily Lajos
- Dsida Jenő
- Gion Nándor
- Kányádi Sándor
- Kovács Vilmos
- Reményik Sándor
- Sütő András
- Tamási Áron
- Wass Albert

5. Művek a kortárs magyar irodalomból

- Kortárs műalkotás a mindenkori vizsga előtti utolsó harminc évben keletkezett (írt, bemutatott, megjelent) irodalmi alkotás.

6. Művek a világirodalomból

- Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia (pl. műfajok, témák, motívumok, hőstípusok).
- A romantika, a realizmus, a századfordulós modernség a szimbolizmustól az avantgárdig, a 20. század.

7. témakör: Színház és dráma

- Szophoklész egy műve
- Shakespeare egy műve
- Molière egy műve
- Katona József: Bánk bán
- Madách Imre: Az ember tragédiája
- Egy 19. századi dráma: Ibsen, Csehov
- Örkény István egy drámája
- Egy 20. századi magyar dráma

8. Az irodalom határterületei VAGY Regionális irodalom

- A népköltészet
- Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció (pl. irodalom filmen, rajzfilmen, rádióban, televízióban, digitális közlésben).
- A gyermek- és ifjúsági irodalom
- A szórakoztató irodalom hatáskeltő eszközei (pl. értékvilág, kalandosság, csattanó, szójáték)
- Egy-két tipikus műfaj jellemzőinek bemutatása (pl. útirajz, detektívregény, kalandregény, képregény, tudományos fantasztikus irodalom, humoros irodalom, dalszöveg, sanzon, vicc, reklámvers, sms-vers).
- Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában

VAGY

- Az adott régió, a tájegység, a település irodalmi hagyományainak bemutatása (pl. nemzetiségi, etnikai kisebbségek irodalma, alkotások a kisebbségekről; folklór).
- A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók, társadalmi problémák irodalmi alkotásokban való megjelenítése.

1. Az ókor

- Az athéni államszervezet és működése a demokrácia virágkorában
- A görög és a római építészet
- A zsidó monoteizmus
- A kereszténység kialakulása, tanai, elterjedése

2. A középkor

- Mohamed tanításai és a Korán; az arab hódítás és feltartóztatása Európában
- Az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai
- A középkori város és lakói, a város kiváltságai, a céhek, a helyi és távolsági kereskedelem
- Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, a szerzetesség Európában és az Árpád-kori Magyarországon
- Román, gótikus és reneszánsz építészet – európai és magyar példák
- A honfoglalás okai és menete, a kalandozások/támadó hadjáratok
- Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége, a földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet
- IV. Béla uralkodása: tatárjárás és újjáépítés
- Az Aranybulla legfontosabb elemei
- A királyi hatalom újbóli megszilárdítása Anjou I. Károly idején, a visegrádi királytalálkozó
- Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás törökellenes harcai
- Hunyadi Mátyás: a központosított királyi hatalom, jövedelmek és kiadások, birodalomépítő tervek

3. A kora újkor

- A földrajzi felfedezések és következményeik
- A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon
- A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás
- Az ország három részre szakadása; a várháborúk (1541–1568)
- Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete
- A Rákóczi-szabadságharc okai, céljai, fordulópontjai és a szatmári béke
- Magyarország újraneépülése és újraneépítése
- A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése
- A felvilágosodás államelméletei; az Emberi és polgári jogok nyilatkozata
- Mária Terézia és II. József reformjai

4. Az újkor

- Új eszmék: liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus
- Az ipari forradalom első hulláma: textilipar, közlekedés, gyáripar
- A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye, a jobbágykérdés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programja és vitája
- A pesti forradalom és az áprilisi törvények
- A szabadságharc főbb eseményei: harc a dinasztiaival és a nemzetiségekkel, tavaszi hadjárat. Függelenségi nyilatkozat, a szabadságharc leverése
- Az ipari forradalom második hulláma: kutatás és fejlesztés, közlekedés, vegyipar, gépipar, elektronika – a világban és Magyarországon
- Gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika a dualista Magyarországon
- A második ipari forradalom gazdasági és társadalmi háttere: tőkekoncentráció, népességszaporodás, urbanizáció, környezeti hatások – a világban és Magyarországon. Pest-Buda/Budapest fejlődése a reformkortól az első világháborúig
- A szocializmus eszméje (marxizmus)
- A polgári nemzetállam jellemzői, alkotmányosság és jogegyenlőség Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján

- A kiegyezés okai, a közös ügyek, a magyar államszervezet
- Etnikai viszonyok, zsidó emancipáció, cigányok/romák Magyarországon a dualizmus korában

5. A világháborúk kora

- Az első világháború jellemzői, hadviselő felek – Magyarország részvétele a háborúban
- A forradalmi átalakulás kísérlete, tanácsköztársaság, ellenforradalom Magyarországon 1918–1920-ban
- A trianoni békediktátum születése, tartalma és következményei
- A nemzetiszocialista Németország
- A kommunista Szovjetunió
- Politikai és gazdasági konszolidáció Magyarországon az 1920-as években
- Oktatás és kultúrpolitika Magyarországon a Horthy-korszakban
- A második világháború kitörése, hadviselő felek, a világháború jellemzői (háborús bűnök, polgári célpontok és lakosság elleni erőszak, hátország, ellenállás)
- A területi revízió lépései, Magyarország hadba sodródásának folyamata
- A zsidóság jogfosztásának folyamata és a holokauszt Európában és Magyarországon
- Német megszállás, nyilas diktatúra – a hadszíntérre vált ország, deportálások a Szovjetunióba

6. A hidegháború kora

- A szovjet–amerikai szembenállás, a két Németország létrejötte, a két világrend jellemzői
- Németország újraegyesítése, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában
- A Rákosi-diktatúra: a pártállam, a terror, egyházüldözés, koncepciós perek, államosítás és kollektivizálás, erőltetett iparosítás, propaganda és mindennapok a diktatúra idején
- Az 1956-os forradalom okai és céljai a kormánypolitika változásai, a szabadságharc és leverése, a megtorlás
- A kádári diktatúra: A pártállam, a térszerűsítés, a tervgazdaság, a kultúrpolitika, az elnyomás változó formái – a kádári alku
- A rendszerváltoztatás (1989–1991)
- A piacgazdaságra való áttérés, gazdasági szerkezetváltás, privatizáció, a külföldi tőke szerepe, a külkereskedelem átalakulása

7. A jelenkor

- Az Európai Unió főbb szervei és működésük
- Demográfiai változások, a népmozgások irányai a világban és Magyarországon 1945-től napjainkig
- Az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, az önkormányzatok és a választási rendszer
- A határon túli magyarok helyzete napjainkban (demográfia, asszimiláció, autonómia, oktatás)
- A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete napjainkban (demográfia, kisebbségi jogok, oktatás)

Szabadon választott témakör: Vallás-és egyháztörténet

Matematika

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/matematika_2024_e.pdf

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

- Halmazok (Halmazműveletek, számosság, részhalmazok)
- Matematikai logika (Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában)
- Kombinatorika
- Gráfok

2. Számelmélet, algebra

- Alapműveletek

- A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek (oszthatóság, számrendszerek)
- Racionális és irracionális számok
- Valós számok
- Hatvány, gyök, logaritmus
- Betűkifejezések (nevezetes azonosságok)
- Arányosság (százalékszámítás)
- Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek

3. Függvények, az analízis elemei

- A függvény
- Egyváltozós valós függvények (a függvények grafikonja, függvénytranszformációk, a függvények jellemzése)
- Sorozatok (szám-tani és mértani sorozatok, kamatos kamat, járadékszámítás)

4. Geometria, koordináta-geometria, trigonometria

- Elemi geometria (tételek, a távolságfogalom segítségével definiált pont-halmazok)
- Geometriai transzformációk (egybevágósági, hasonlósági és egyéb transzformációk)
- Síkbeli és térbeli alakzatok (háromszögek, négyszögek, sokszögek, kör, térbeli alakzatok)
- Vektorok síkban és térben
- Trigonometria
- Koordináta-geometria (pontok, vektorok, egyenes, kör, parabola)
- Kerület, terület
- Felszín, térfogat

5. Valószínűség-számítás, statisztika

- Leíró statisztika (statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai; nagyszámú adatok jellemzői, statisztikai mutatók)
- A valószínűség-számítás elemei

Élő idegen nyelvek

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/elo_id_nyelv_2024_e.pdf

1. Személyes vonatkozások, család

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek

2. Ember és társadalom

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. Környezetünk

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és a vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megővéseért?

- Időjárás

4. Az iskola

- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, internetes böngészés
- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

5. A munka világa

- Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

6. Életmód

- Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
- Étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek
- Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak)

7. Szabadidő, művelődés, szórakozás

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
- Kulturális és sportesemények

8. Utazás, turizmus

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

9. Tudomány és technika

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

10. Gazdaság Családi gazdálkodás

- A pénz szerepe a mindennapokban
- Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank), online szolgáltatások igénybevétele

Állampolgári ismeretek

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/all_polg_ism_2024_e.pdf

1. A család, a családi szocializáció
2. A család gazdálkodása és pénzügyei
3. Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás
4. Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem
5. A magyar állam intézményei
6. Az állam gazdasági szerepvállalása
7. A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése
8. Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem

Biológia

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/bio_2024_e.pdf

1. Bevezetés a biológiába

- A biológia tudománya (vizsgálati szempontok és jellemzők, vizsgáló módszerek)
- Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

- Szervetlen és szerves alkotóelemek (elemek, ionok, szervetlen molekulák, lipidek, szénhidrátok, fehérjék, nukleinsavak, nukleotidok)
- Az anyagcsere folyamatai (felépítés és lebontás kapcsolata, felépítő folyamatok, lebontó folyamatok)
- Sejtalkotók (az eukarióta sejtben) (eukarióta sejtalkotók, elhatárolás és összeköttetés, mozgás, anyagcsere, osztódás, a sejtműködések szabályozása és a sejtek közötti kommunikáció)

3. Az egyed szerveződési szintje

- Nem sejtes rendszerek (vírusok, prionok)
- Sejtes rendszerek (prokarióták, eukarióták)
- Többsejtű eukarióták (a gombák, növények, állatok elkülönülése; nem szövetes szerveződés)
- Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak (a növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából; a növények szövetei, szervei; szövetek; gyökér, szár, levél, virág, termés; az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából; az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése; szövetek; szaporodás-egyedfejlődés; viselkedés)

4. Az emberi szervezet

- Homeosztázis, rendszerszemlélet (homeosztázis, általános egészségügyi vonatkozások)
- Kültakaró (bőr; a bőr gondozása, védelme)
- A mozgás (anatómiai alapok, vázrendszer; izomrendszer; szabályozás; a mozgás és mozgási rendszer egészségtana)
- A táplálkozás (táplálkozás, emésztés, felszívódás, szabályozás, a táplálkozás egészségtana)
- A légzés (légcseré, gázcsere, hangképzés, szabályozás, a légzés és a légzőrendszer egészségtana)
- Az anyagszállítás (a testfolyadékok, a szöveti keringés, a szív és az erek, szabályozás, a keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás)
- A kiválasztás (a vizeletkiválasztó rendszer működése, szabályozás, a kiválasztó szervrendszer egészségtana)
- A szabályozás (idegrendszer és érzékszervek, az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai, az idegrendszer egészségtana, a hormonrendszer, az immunrendszer)
- Szaporodás és egyedfejlődés (szaporítószervek, egyedfejlődés)

5. Egyed feletti szerveződési szintek

- Populáció (populáció, környezeti kölcsönhatások)
- Életközösségek (élőhelytípusok) (ökológiai kölcsönhatások, az életközösségek jellemzői, hazai életközösségek)
- Bioszféra (globális folyamatok)
- Ökoszisztéma (anyagforgalom, energiaáramlás, biológiai sokféleség)
- Környezet- és természetvédelem (alapfogalmak, levegő, víz, energia, sugárzás, talaj, hulladék)
- Fenntarthatóság

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

- Molekuláris genetika (alapfogalmak, információáramlás, mutáció, a génműködés)
- Mendeli genetika (minőségi és mennyiségi jellegek)

- Evolúció (evolúciós folyamatok, fajképződés és az evolúció bizonyítékai, biotechnológia, bioetika, bioinformatika)
- A bioszféra evolúciója (prebiológiai evolúció és az ember evolúciója)

Digitális kultúra

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/dig_kult_2024_e.pdf

1. Szövegszerkesztés
 - A szövegszerkesztő használata
 - Szövegjavítási funkciók
 - Szövegszerkesztési alapok
 - Táblázatok és objektumok a szövegben
2. Számítógépes grafika és képszerkesztés
 - Grafika
 - A rastergrafika
 - A vektorgrafika
 - Képek feldolgozása
3. Bemutatókészítés
4. Táblázatkezelés
 - A táblázatkezelő használata
 - A táblázat szerkezete
 - Adatok a táblázatokban
 - Táblázatformázás
 - Diagramok és egyéb objektumok
5. Adatbázis-kezelés
 - Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
 - Az adatbázis szerkezete és kialakítása
 - Adatbázis-kezelési műveletek
6. Publikálás a világhálón
 - Webhely felépítése
 - Webdokumentum tartalma
 - Webdokumentum formázása
7. Algoritmizálás, adatmodellezés
 - Adatszerkezetek, adat be- és kivitel
 - Algoritmusleíró eszközök
 - Elemi algoritmusok
 - Rekurzió
8. A programozás eszközei
 - Programozási nyelv
 - Programfejlesztés és környezet

Fizika

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/fizika_2024_e.pdf

1. Mozgás és egyensúly
 - Egyszerű mozgások
 - Összetett mozgások
 - Ismétlődő mozgások

- Dinamika, a közlekedés és sportolás fizikája
 - Gépek
2. Energia, munka, hő
 - Munka, energia
 - A melegítés és hűtés következményei
 3. Víz, levegő, környezet
 4. Elektromosság
 - Szikrák, villámok
 - Elektromosság a környezetünkben
 - Generátorok és motorok
 5. Hullámok, kommunikáció, fény
 - A hullámok szerepe a kommunikációban
 - Képek és látás
 6. Atomfizika, magfizika
 - Az atomok és a fény
 - Az atommag szerkezete
 7. A Világegyetem megismerése
 - A gravitációs mező
 - Csillagászat
 8. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek
 - A fizikatörténet jelentősebb személyei
 - Felfedezések, találmányok, elméletek
 - A jelen kihívásai

Földrajz

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/foldrajz_2024_e.pdf

1. Tájékozódás a földrajzi térben
 - A térkép
 - Tájékozódás a térképen és a térképpel
 - Távérzékelés és térinformatika
2. Tájékozódás a kozmikus térben és az időben
 - A Világegyetem
 - A Nap és kísérői
 - A Föld és mozgásai
 - Az űrkutatás
3. A geoszférák földrajza
 - A közetburok földrajza
 - A levegőburok földrajza
 - A vízburok földrajza
4. A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség
 - A földfelszín formálódása
 - A külső erők felszínformáló tevékenysége
 - A talaj

- A geoszférák közötti kapcsolatok
 - A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
 - A vízszintes földrajzi övezetesség
 - A függőleges földrajzi övezetesség
 - A geoszférák fejlődése a múltban, földtörténet
5. Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században
- A népesség földrajzi jellemzői
 - Településtípusok, urbanizáció
6. A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig
- A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
 - Integrációs folyamatok
 - A globalizáció
 - A monetáris világ
7. Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában
- A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai
 - Magyarország természeti adottságai
 - Magyarország társadalmi jellemzői
 - A hazai gazdasági fejlődés jellemzői
 - Hazánk tájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
 - A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
 - Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
 - Magyarország környezeti állapota
 - Az országhatárokon átívelő kapcsolatok
8. Európa földrajza
- Európa általános természetföldrajzi képe
 - Európa általános társadalomföldrajzi képe
 - Az Európai Unió
 - Európa regionális földrajza
9. Az Európán kívüli kontinensek földrajza
- A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
 - Ázsia földrajza
 - Ausztrália és Óceánia földrajza
 - A sarkvidékek földrajza
 - Afrika földrajza
 - Amerika földrajza
10. Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái
- A globálissá váló környezetszennyezés és következményei
 - Demográfiai és urbanizációs problémák
 - Élelmezés és egészség
 - A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
 - A környezet- és a természetvédelem feladatai, a globális béke fenntartása

Református hittan

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/ref_hittan_2024_e.pdf

1. Bibliaismeret

- Ószövetség
- Alapvető ószövetségi bevezetés-tudományi ismeretek
- Újszövetség
- Alapvető újszövetségi bevezetés-tudományi ismeretek
- Kortörténeti ismeretek

2. Egyháztörténet

- Krisztus egyházának története
- A saját felekezet története

3. Dogmatika

- Az egyház tanítása

4. Az egyházi esztendő

- Ünnepek, ünnepi időszakok

5. A keresztyén erkölcsi élet - etika

- A keresztyénség erkölcsi tanítása

6. Világvallások

- A nagy világvallások alapvető gondolatai

Kémia

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/kemia_2024_e.pdf

1. Általános kémia

- Atomszerkezet (atom, elem, elektronszerkezet, a periódusos rendszer, az atomok mérete, az ionok, elektronegativitás)
- Kémiai kötések (első- és másodrendű kémiai kötések)
- Molekulák, összetett ionok (molekula, a kovalens kötés, a molekulák térszerkezete, összetett ionok)
- Anyagi halmazok (egy- és többkomponensű anyagi rendszerek)
- Kémiai átalakulások (termokémia, reakciókinetika, egyensúly, a kémiai reakciók típusai, elektrokémia)

2. Szervetlen kémia

- Hidrogén
- Nemesgázok
- Halogénelemek és vegyületeik
- Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
- A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
- A szénsoport elemei és vegyületeik
- Fémek

3. Szerves kémia

- A szerves vegyületek általános jellemzői
- Szénhidrogének
- Halogéntartalmú szerves vegyületek
- Oxigéntartalmú szerves vegyületek
- Nitrogéntartalmú szerves vegyületek

- Szénhidrátok
- Fehérjék
- Nukleinsavak
- Műanyagok
- Energiagazdálkodás

4. Kémiai számítások

- Az anyagmennyiség
- Gázok
- Oldatok, elegyek, keverékek
- Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
- Termokémia
- Kémiai egyensúly
- Kémhatás
- Elektrokémia

Testnevelés

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/testnevelés_2024_e.pdf

1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek
2. A harmonikus testi fejlődés
3. A testmozgás, a sport szerepe az egészségtudatos magatartás kialakításában, és a személyiség fejlesztésében
4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben
5. Gimnasztikai ismeretek
6. Atlétika
7. Torna
8. Zenés-táncos mozgásformák
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelési és sportjátékok
12. Alternatív környezetben űzhető sportok és mozgásformák